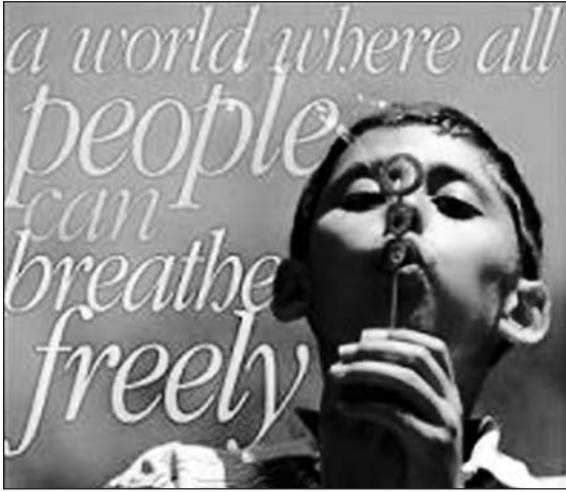

“Global Alliance Against Respiratory Diseases (GARD)”

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Dünya Bankası 2005 yılında 4 milyon kişinin kronik solunum yolu hastalıkları (KSH) nedeniyle öldüğünü bildirmiş ve bu sayının giderek artacağını öngörmüştür. Astım ve solunumsal allerjiler, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), meslek hastalıkları, uyku apne sendromu ve pulmoner hipertansiyon bu hastalıklar arasındadır. Bu nedenle 53. Dünya Sağlık Şurası, DSÖ başkanına KSH alanında özellikle gelişmekte olan ülkelere yönelik, hükümetlerinin liderliğinde ve uluslar arası destekle çalışmalar başlatılmasını önermiştir.

“Global Alliance Against Respiratory Diseases (GARD)” www.who.int/respiratory/gard/en, DSÖ çatısı altında bu amaçla kurulmuş KSH'ya ve kontrolüne yönelik global bir organizasyondur. Amaç dünyada KSH'nın önemini vurgulamak, en önemli sağlık sorunlarından biri olduğuna dikkati çekmektir. Bu amaçla uluslar arası kuruluşların iş birliğini sağlayarak,

bu hastalıklarda sürveyans, korunma ve kontrolünde ülke odaklı öncelikleri belirlemek, özellikle gelişmekte olan ülkelerde tedavi ve bakım kalitesini artırmak, bu alanda çalışan sağlık personelinin eğitimini iyileştirmek hedeflenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde halen uygulanmakta olan programlarla koordinasyonu sağlamak, çaba ve kaynak harcamalarında tekrarın önüne geçmek önem kazanmaktadır. Kısaca GARD, KSH için DSÖ, ülkelerin kendi programları ve GARD içinde sürmekte olan programlar arasında iş birliği oluşturmayı hedeflemektedir. GARD üyesi ülkelerde GARD yapı ve kurallarının çerçevesinde KSH'ya yönelik ülke programları düzenlenmekte ve bu programlar bizzat hükümetler tarafından yönetilmektedir.

2000 yılında ilk adımları atılan bu birlikte, başlangıçta 17 hükümet veya hükümet dışı kuruluş yer almış, bugün üye kuruluş sayısı 47'yi bulmuştur. Bu kuruluşlar içinde “American Thoracic Society (ATS)”, “European Respiratory Society (ERS)”, “American Academy of Allergy Asthma and Immunology (AAAAI)”, “American College of Chest Physicians (ACCP)”, APSR, BOLD, “British Thoracic Society (BTS)”, “Global Initiative for Asthma (GINA)”, “The Global Initiative for Obstructive Lung Disease (GOLD)”, “International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (IUATLD)”, (UNION), “Amerika Ulusal Kalp, Akciğer ve Kan Enstitüsü (NHLBI)”, “World Health Organization (WHO)” gibi solunum hastalıkları alanının en önemli kuruluşları yer almaktadır. Türk Toraks Derneği (TTD) de 2005 yılında GARD üyesi olmuş ve yapılan üç genel kurula katılmıştır. GARD ülke başlatıcısı

olan TTD adına, Prof. Dr. Arzu Yorgancıoğlu ve Prof. Dr. Haluk Türkteş GARD ülke koordinatörü olarak seçilmiştir. 2007 yılında Türkiye Allerji ve Klinik İmmünoloji Derneği de Türkiye'nin ikinci GARD üyesi olmuştur.

Türkiye'de GARD uygulaması için Sağlık Bakanlığının da görüşü alınarak Kronik Hava Yolu Hastalıklarında (Astım-KOAH) Ulusal Kontrol Programı hazırlanmasına karar verilmiş ve bu amaçla bir komite kurulmuştur. Bu komite bir proje taslağı hazırlamıştır. Bu taslakta projenin amacı, hedefleri, beklenen sonuçlar, planlanan etkinlikler, maliyetler, potansiyel paydaşlar ve beklenen destek temel hatlarıyla belirlenmiştir.

GARD ülke kuruluş kuralları gereği proje Sağlık Bakanlığının onayına sunulmuş, onay verdiklerine dair resmi yazı alınmış ve Sağlık Bakanlığında Tedavi Hizmetleri Genel Müdürü Doç. Dr. Sinan Yol Sağlık Bakanlığı GARD temsilcisi olarak görevlendirilmiştir. Gelişmelerle ilgili DSÖ'ye bilgi verilmiş ve paydaşlara davet yazıları yazılmıştır. Bu aşamadan sonra paydaşların temsilcileri ile Eylül ayı içinde GARD Türkiye Genel Kurulu yapılacaktır. Tüm paydaşların görev ve sorumlulukları belirlenecek, kısa, orta ve uzun dönem için eylem planları oluşturulacaktır.

31 Mayıs- 2 Haziran 2007 tarihleri arasında Kore/Seul'de, GARD III. Genel Kurulu ve Kore GARD Lansman toplantısı yapılmış, TTD'yi Genel Başkan Prof. Dr. Eyüp Sabri Uçan ve GARD ülke koordinatörü ve TTD Dış İlişkiler Sorumlusu Prof. Dr. Arzu Yorgancıoğlu, AID'yi Dernek Genel Sekreteri Prof. Dr. Ömer Kalaycı temsil etmiştir. Üye sayısının 47'ye çıktığı oluşumda, 31 yeni üyenin katılım için bekledi-

ği ve toplamda 78 paydaş olacağı bildirilmiştir. Toplantının ilk gününde GARD Planlama ve Yürütme Kurulu seçimleri yapılmış, 14 üyelik için yapılan seçimlerde üç kontenjan solunum dernekleri, iki kontenjan allerji dernekleri, birer kontenjan da; birinci basamak kuruluşları (aile hekimleri gibi), diğer sağlık personeli temsilcileri (hemşire, eczacı, fizyoterapist gibi), hastalığa özel oluşumlar (GINA, GOLD gibi), hasta dernekleri, hükümet temsilcileri, vakıflar, gözlemci üyeler, bilimsel çalışma grupları ve ülke koordinatörlerine ayrılmıştır. Solunum dernekleri kontenjanı için TTD adına Arzu Yorgancıoğlu bu kurula seçilmiştir. Toplantının ikinci gününde katılımcı ülkelerdeki GARD kuruluş aşamalarından söz edilmiş, Gürcistan, Filipinler, Rusya, Mısır, İtalya, Kore, Paraguay, Tunus, Vietnam, Brezilya, Güney Afrika, Çin ve Türkiye tarafından ülkelerindeki GARD etkinlikleri ve Sağlık Bakanlığı ile ilişkiler konusunda sunumlar yapılmıştır. Türkiye, GARD etkinliklerini Sağlık Bakanlığı ile birlikte yürüten 10 ülke arasında olması ve halihazırda yürütülen ve planlanan etkinliklerin kapsamı ile çok dikkati çekmiştir.

Bundan sonraki aşama, TTD ve AID'nin birlikte sürdüreceği süreçte GARD ülke genel kurulu yapılması, genel kurul sonrasında projenin uygulamaya geçirilmesi ve 2008 yılı içinde GARD ülke lansmanının yapılmasıdır.

A. YORGANCIOĞLU

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı
MANİSA